

Sygn. akt III U 407/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Łomży III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący : Janusz Wyszyński

Protokolant : st. sekr. sąd. Katarzyna Gawrońska

po rozpoznaniu 27 sierpnia 2020 r. w Ł. na rozprawie

sprawy J. K.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej i policyjnej renty inwalidzkiej

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

z 29.06.2017 r. Nr (...) oraz

z 29.06.2017 r. Nr (...)

- 1. zmienia zaskarżoną decyzję z 29 czerwca 2017 r. Nr (...) i wysokość emerytury policyjnej J. K. na dzień 1.10.2017 r. ustala na 5332,15 zł (pięć tysięcy trzysta trzydzieści dwa i 15/100) złotych brutto;**
- 2. zmienia zaskarżoną decyzję z 29 czerwca 2018 r. Nr (...) i wysokość policyjnej renty inwalidzkiej J. K. na dzień 1.10.2017 r. ustala na 2.694,01 (dwa tysiące sześćset dziewięćdziesiąt cztery i 1/100) złotych brutto;**
- 3. zasądza od Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. na rzecz J. K. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 407/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 29 czerwca 2017 r. Nr (...) Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 708 z późn. zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji Nr (...) z 30 marca 2017 r., ponownie ustalił wysokość emerytury J. K. na 2.069,02 zł. Obliczona emerytura wyniosła 4115,75 zł tj. 61,75% podstawy wymiaru świadczenia

którą stanowiła kwota 6.665,19 zł. Z uwagi na to, że tak wyliczona emerytura była wyższa od przeciętnej emerytury ogłoszonej przez Prezesa ZUS, jej wysokość została ograniczona do kwoty wymienionej w decyzji.

Kolejną decyzją z 29 czerwca 2017 r. Nr (...) Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, na podstawie art. 22a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 708 z późn. zm.) oraz na podstawie otrzymanej z IPN informacji Nr (...) z 30 marca 2017 r., ponownie ustalił wysokość renty inwalidzkiej J. K. na 0,00 zł, którą podwyższono do świadczenia w najniższej wysokości tj. do 750,00 zł.

Odwołanie od obu decyzji złożył J. K. zaskarżając je w całości. Zaskarżonym decyzjom zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 2 Konstytucji RP, polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującego mu świadczenia rentowego, co narusza zasadę ochrony praw nabytych i zasadę sprawiedliwości społecznej, a także zasadę zaufania obywatela do państwa i tworzonego przez nie prawa oraz niedziałania prawa wstecz, wynikające z zasady demokratycznego państwa prawnego;

2) art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP polegające na arbitralnym obniżeniu przysługującego mu świadczenia rentowego, co stanowi nieproporcjonalne i nieuzasadnione naruszenie przysługującego mu prawa do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego;

3) art. 30 oraz art. 47 Konstytucji RP w zw. z art. 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na naruszeniu jego godności, prawa do ochrony czci, dobrego imienia, prawa do prywatności i prawa do poszanowania życia rodzinnego, poprzez przyjęcie, że jego służba w okresie przed 31 lipca 1990 r. stanowiła „służbę na rzecz totalitarnego państwa”, a tym samym arbitralne przypisanie mu - w akcie prawnym rangi ustawy - winy za działania związane z naruszeniami praw człowieka, których dopuszczali się niektórzy przedstawiciele władzy publicznej PRL oraz niektórzy funkcjonariusze organów bezpieczeństwa PRL, a do których on w żaden sposób się nie przyczynił;

4) art. 32 ust. 1 w zw. z art. 64 ust. 1 i 2 oraz art. 67 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 1 Protokołu nr (...) do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na nieuzasadnionym, dyskryminującym zróżnicowaniu jego uprawnień o charakterze majątkowym wynikających ze służby po roku 1990 i obniżeniu świadczeń rentowych należnych mu z tytułu tej służby, w stosunku do osób, które nie pełniły służby w okresie PRL, w sposób naruszający zasadę równości wobec prawa;

5) art. 45 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 i 2 Konstytucji RP oraz art. 42 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 6 ust. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na zastosowaniu represji bez wykazania winy indywidualnej, zastąpienie w tym zakresie władzy sądowniczej władzą ustawodawczą i odwróceniu w ten sposób zasady domniemania niewinności przez uznanie wszystkich funkcjonariuszy będących w służbie przed 31 lipca 1990 r. za winnych działań zasługujących na penalizację;

6) art. 64 ust. 1 i 2 w zw. z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP w zw. z art. 1 Protokołu nr (...) do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, polegające na arbitralnym naruszeniu jego osobistych praw majątkowych i prawa do poszanowania mienia, które podlegają równej dla wszystkich ochronie, na skutek nieproporcjonalnego naruszenia jego prawa do zabezpieczenia społecznego, co stanowi przejaw nieuzasadnionej represji ekonomicznej.

W oparciu o powyższe zarzuty wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji przez przyznanie mu świadczeń w dotychczasowej wysokości oraz zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzupełnieniu odwołania pełnomocnik J. K. dodatkowo podniósł zarzut naruszenia przepisów prawa procesowego poprzez wydanie zaskarżonej decyzji bez wskazania podstawy prawnej do ponownego ustalenia wysokości świadczenia z tytułu emerytury policyjnej i co do zasady wobec braku takiej podstawy, w świetle art. 33 ust. 1 ustawy emerytalnej.

W odpowiedzi na odwołania pełnomocnik organu emerytalno-rentowego wniósł o ich oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że odwołania są niezasadne. Wskazał, że zasady obliczania wysokości emerytury i renty inwalidzkiej dla osób, które pełniły służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, określają przepisy art. 15c i 22a ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Powołane przepisy zawierają obostrzenie zawarte w ust. 3, zgodnie z którym wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 15c ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Taka sama regulacja dotyczy renty inwalidzkiej, która nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - art. 22a ust. 3 ustawy. Pełnomocnik podniósł, że ustawodawca zobowiązał tym samym organ emerytalny do wszczynania z urzędu postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń stosownie do wyżej wymienionych przepisów. Wskazał również, że wysokość świadczenia została ustalona na podstawie informacji o przebiegu służby z 30.03.2017 r. sporządzonej przez Instytut Pamięi Narodowej, która jest wiążąca dla organu emerytalno-rentowego. Podniósł, że środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu lub Państwowej Straży Pożarnej. Dodał jednocześnie, że zgodnie z przepisami, informacja o przebiegu służby jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzonym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy.

Odpowiadając na odpowiedź organu rentowego J. K. podtrzymał w całości swoje stanowisko wyrażone w odwołaniu oraz wszystkie zgłoszone w odwołaniu wnioski dowodowe. Jednocześnie poinformował, że nie występował do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w trybie art. 8a ustawy z 18.02.1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, o wyłączenie zastosowania art. 15c, art. 22a i art. 24a powołanej wyżej ustawy.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

J. K. urodził się (...)

16.05.1982 r. został przyjęty do służby w MO na okres służby przygotowawczej i mianowany na stanowisko technika Sekcji II Radiowej w Wydziale Łączności, a 01.11.1984 r. został mianowany na stanowisko starszego technika Sekcji Radiowej. 16.05.1985 r. w związku z upływem okresu służby przygotowawczej został mianowany funkcjonariuszem stałym. 01.08.1990 r. został mianowany na stanowisko starszego asystenta Sekcji Radiowej Wydziału Łączności KWP w Ł.. Ponadto w trakcie służby posiadał stopnie: plutonowy MO, młodszy chorąży MO, chorąży.

05.02.2009 r. został zwolniony ze służby w Policji z uwagi na ustaloną całkowitą niezdolność do jej wykonywania. Orzeczeniem Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej MSWiA w B. z 04.12.2008 r. został zaliczony do III grupy inwalidzkiej

w związku ze służbą. Uzyskał prawo do policyjnej emerytury i policyjnej renty inwalidzkiej przyznanych decyzjami z 04.03.2009 r.

Decyzją z 27.02.2017 r. (waloryzacyjną) wysokość emerytury obliczono od 01.03.2017 r. na 5.332,15 zł.

09.06.2017 r. wpłynęła do Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA informacja Instytutu Pamięci Narodowej z 30 marca 2017 r. Nr (...) o przebiegu służby J. K., w której wskazano, że w okresie od 01.01.1984 r. do 31.07.1990 r. pełnił on służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 708 z późn. zm.).

Na podstawie tej informacji Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał 29.06.2017 r. decyzje będące przedmiotem zaskarżenia.

Powyższe ustalono na postawie akt osobowych odwołującego się oraz akt emerytalno-rentowych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy wynikający z przytoczonych dowodów zasadniczo nie był sporny między stronami.

Wnioskodawca kwestionował przyjęcie przez organ rentowy, że jego służba w okresie od 01.01.1984 r. do 31.07.1990 r. była wykonywana na rzecz państwa totalitarnego oraz podnosił szereg zarzutów sprzeczności zastosowanych wobec niego przepisów art. 15c i art. 22a ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2016, poz.708 ze zm.) z normami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz przepisami Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Zastosowane wobec wnioskodawcy przepisy wprowadzono na mocy art. 1 ustawy nowelizującej z 16 grudnia 2016 r. Zgodnie z art. 15c, w przypadku osoby, która pełniła „służbę na rzecz totalitarnego państwa” i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi: 0% podstawy wymiaru - za każdy rok tej służby a przy tym, emerytura nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3 ustawy nowelizowanej, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Jednocześnie ustawodawca wprowadził ograniczenie, zgodnie z którym wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 15c ust.1i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 22 a ust 1 i 3 ustawy w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, rentę inwalidzką ustaloną zgodnie z art. 22 zmniejsza się o 10% podstawy wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Przy zmniejszaniu renty inwalidzkiej okresy służby, o której mowa w art. 13b, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy. Wysokość renty inwalidzkiej, ustalonej zgodnie z ust. 1, nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej renty z tytułu niezdolności do pracy wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Sądowi Okręgowemu znany jest fakt zwrócenia się przez Sąd Okręgowy w Warszawie z zapytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego z uwagi na powzięte wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP przepisów art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego

Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. 2016/2270). Wątpliwości te zostały szeroko przedstawione w postanowieniu Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 stycznia 2018 r. sygn. akt XIII 326/18, sprawa zawisła przed Trybunałem Konstytucyjnym w dniu 27 lutego 2018 r. pod sygnaturą P 4/18 i do chwili obecnej nie zostało wydane rozstrzygnięcie.

Sąd Okręgowy uważa jednak, że mimo faktu procedowania przez Trybunał Konstytucyjny w zakresie przepisów będących podstawą prawną rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, okoliczności faktyczne pozwalają na wyrokowanie bez potrzeby weryfikowania konstytucyjności przepisów przez Trybunał Konstytucyjny.

Na marginesie jedynie Sąd Okręgowy wskazuje, że przepisy wprowadzone ustawą z 16.12.2016 r. budzą szereg wątpliwości tut. Sądu w zakresie ich zgodności z Konstytucją i w zarzutach sformułowanych w odwołaniu, jest wiele racji.

Niemniej jednak bez potrzeby odwoływania się do niekonstytucyjności niektórych przepisów ustawy, decyzja winna ulec zmianie z uwagi na niezaistnienie przesłanek do obniżenia świadczenia odwołującego się.

Punktem rozważań jest, że Sąd Ubezpieczeń Społecznych, rozpoznający sprawę w wyniku wniesienia odwołania od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury policyjnej byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa, nie jest związany treścią informacji o przebiegu służby przedstawionej przez Instytut Pamięi Narodowej zarówno co do faktów jak i co do kwalifikacji prawnej tych faktów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., II UZP 10/11 OSNP 2012/23-24/298). Stanowisko to Sąd Okręgowy w pełni akceptuje. Ustalenia faktyczne i interpretacje prawne Instytutu Pamięi Narodowej nie mogą więc wiązać Sądu, do którego wyłącznej kompetencji należy ustalenie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia w przedmiocie prawa do emerytury policyjnej i jej wysokości oraz odpowiednia kwalifikacja prawna ustalonych faktów. Taka argumentacja jest uzasadniona tym bardziej, że w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dowodowe wynikające z przepisów rozporządzenia, odmiennie niż w postępowaniu przed organem rentowym, a zastosowanie znajdują wyłącznie przepisy Kodeksu Postępowania Cywilnego, w tym także przepisy dotyczące postępowania dowodowego. Sąd, w przeciwieństwie do organu rentowego, nie jest związany określonymi środkami dowodowymi, gdyż zgodnie z treścią art. 473 k.p.c w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, o czym stanowi art. 473 § 1 k.p.c. Zgodnie z treścią art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (aktualnie t.j. Dz.U. 2019 poz. 288 ze zm.) - dalej określanej jako ustawa dezubekizacyjna - za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę od dnia 22 lipca 1944 roku do dnia 31 lipca 1990 roku w enumeratywnie wymienionych cywilnych i wojskowych instytucjach i formacjach.

W ocenie Sądu Okręgowego nie wystarczy jednak pełnić służby w jednostkach wymienionych w art. 13b ustawy dezubekizacyjnej ale służba ta musi mieć cechy „służby na rzecz totalitarnego państwa”. Inna wykładnia cytowanego przepisu miałaby charakter niekonstytucyjny i naruszałaby m.in. art. 30 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w zakresie godności człowieka, której ochrona i poszanowanie jest obowiązkiem, poprzez stygmatyzowanie emerytów policyjnych i ich dyskredytację prawną i moralną. Osoby te potraktowane zostałyby jako służące władzy komunistycznej, dążącej do absolutnego podporządkowania sobie obywateli i wszystkich sfer ich życia, uznając ich za osobowy substrat aparatu bezpieczeństwa tj. państwa reżimowego czy policji politycznej. Ustawa nie precyzując stanowisk w aparacie bezpieczeństwa dotyczyłaby więc także osób, których funkcja czy praca nie miały charakteru operacyjnego, lecz pomocniczy, niezwiązany z głównymi funkcjami resortu.

Inne rozumienie cytowanego przepisu prowadziłyby też do sprzeczności z art. 67 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji (prawo do zabezpieczenia społecznego) z uwagi na brak zróżnicowania emerytów mundurowych i brak proporcjonalności przyjętych rozwiązań. Ustawodawca nadto przyjął fikcję prawną polegającą na przyjęciu mnożnika 0% podstawy wymiaru, tak jakby funkcjonariusze nie pracowali jak też, niezależnie od ich służby poza jednostkami wymienionymi w art. 13b często wieloletniej, wprowadził ograniczenie, zgodnie z którym wysokość emerytury nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Takie drastyczne rozwiązania ustawowe przy braku prokonstytucyjnej wykładni z pewnością doprowadziłyby również do naruszenia art. 2 Konstytucji (ochrony praw nabytych poprzez zakaz stanowienia norm arbitralnie odbierających lub ograniczających prawa podmiotowe, zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zasady sprawiedliwości społecznej,) a w odniesieniu do praw majątkowych także art. 64 ust 2 Konstytucji.

Ustawa dezubekizacyjna nie zawiera definicji „służby na rzecz totalitarnego państwa” A zatem wobec przyjęcia, że system prawny jest kompletny należy odnieść się do definicji zawartej w ustawie z 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz o treści tych dokumentów (Dz.U. z 2019 r. poz. 430). Zgodnie z preambułą tej ustawy służbą tego rodzaju jest „praca albo służba w organach bezpieczeństwa państwa komunistycznego, lub pomoc udzielana tym organom przez osobowe źródło informacji, polegające na zwalczaniu opozycji demokratycznej, związków zawodowych, stowarzyszeń, kościołów i związków wyznaniowych, łamaniu prawa do wolności słowa i zgromadzeń, gwałceniu prawa do życia, wolności, własności i bezpieczeństwa obywateli, była trwale związana z łamaniem praw człowieka i obywatela na rzecz komunistycznego ustroju totalitarnego”.

Należy też zwrócić uwagę, że przepis art. 13 b w pkt 1 ppkt 5 lit d jednoznacznie wskazuje, że za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę osób w Zarządzie Łączności od 01.01.1984 r. wykonujących „czynności operacyjno- techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa”.

Stan faktyczny sprawy nie wskazuje aby odwołujący się pełnił tego rodzaju służbę. Nie ma na to żadnego dowodu. Materiał zgromadzony w sprawie nie potwierdza, aby J. K. wykonywał jakiegokolwiek czynności o charakterze operacyjnym. Jak zeznał jego praca polegała na naprawie i konserwacji sprzętu radiowego (...) w Wydziale Łączności, zajmował się naprawą radio-telefonów. Podnosił, że nie dostał żadnych informacji i nie podpisywał żadnych rozkazów o przeniesieniu Wydziału do Służby Bezpieczeństwa. Wskazywał również, że legitymacje mieli milicyjne, mieli warsztat, ale nie w budynku K., nie miał żadnych szkoleń specjalistycznych w zakresie pracy operacyjnej, zakładania podsłuchów czy przeprowadzania przeszukań tajnych. Praktycznie, jak sam wyjaśnił, nie miał wpływu na to, że Wydział Łączności został podłączony do Służby Bezpieczeństwa, gdyż nikt o tym nie informował. Wielokrotnie podkreślał, że nie zlecano mu innych czynności niż naprawa i konserwacja sprzętu radiowego. Pełnomocnik odwołującego się dodał też, że J. K. nie był weryfikowany przez Komisję Weryfikacyjną na początku lat 90-tych w zakresie weryfikacji funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa pod kątem możliwości podjęcia służby w nowych strukturach.

Należy zauważyć, że od 01.01.1984 r. zreorganizowano MSW i podjęto próby usytuowania pionu łączności w strukturze MSW. Nie jest natomiast jednoznaczne, że cały pion został od 1984 r. włączony do struktury Służby Bezpieczeństwa, które to pojęcie pojawiło się w polskim ustawodawstwie od 1983 r. Warto jednak wskazać, że większość organów bezpieczeństwa PRL działała bez żadnej normatywnej podstawy, w oparciu o niejawne normatywy wewnątrzresortowe. Tak też SB, mimo że do 1983 r. nie była wymieniana w publikowanych aktach prawnych ale działała na podstawie aktów dotyczących organizacji naczelnych organów administracji publicznej w zakresie bezpieczeństwa publicznego czy służby funkcjonariuszy MO. Reformy struktur MSW odbywały się na podstawie normatywów nie będących ustawami i to na ogół tajnych. Funkcjonariusze SB jawne uprawnienia uzyskali dopiero ustawą z 14.07.1983 r. o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i zakresie działalności podległych mu organów (Dz.U. Nr 38 poz. 172). Zostali oni w formalny sposób zrównani z funkcjonariuszami MO.

Zgodnie z § 6 pkt 2 ppkt 35 Statutu Organizacyjnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych będącym załącznikiem do Uchwały Nr 144/83 Rady Ministrów z 21.10.1983 r., Zarząd Łączności został wymieniony jako jednostka organizacyjna Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Statut był dokumentem niejawnym. Statut ten nie wskazuje na choćby ogólne rozgraniczenie zadań dwóch podstawowych formacji MSW tj. Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej. Świadczy o tym chociażby art. 5 pkt 2 ustawy z 14.07.1983 r. o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i zakresie działalności podległych mu organów stanowiący, że ochrona bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego należy do podstawowych zadań Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej. A przecież nie było tak, że obie te służby realizowały identyczne cele i wykonywały te same zadania.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania należy stwierdzić, że proces włączania wydziałów łączności w struktury pionu SB odbywał się na podstawie dokumentów niejawnych np. samookreślanie przez kierowników jednostek centralnych MSW i ich propozycji. Nie było żadnego zarządzenia które w sposób jednoznaczny wprowadziłoby podział na MO i SB. Nie ma zatem żadnego jednoznacznego normatywu pozwalającego na przyjęcie, że Zarząd Łączności został włączony w struktury SB, a funkcjonariusze z funkcjonariuszy MO stali się funkcjonariuszami SB. Uchwała SN z 14.10.2015 r. III UZP 8/15 określa status funkcjonariuszy Zarządu Łączności i Wydziałów Łączności jako funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa na podstawie ustawy z 06.04.1990 r. o Urzędzie Ochrony Państwa argumentując, że Zarząd Łączności i podległe mu ogniwa terenowe jako jednostki SB podlegały z mocy prawa rozwiązaniu z chwilą utworzenia UOP. Argumentacja ta nie jest przydatna w niniejszej sprawie.

W ocenie Sądu Okręgowego, w odniesieniu do funkcjonariuszy wydziałów łączności istotne jest wykazanie przez organ rentowy, że prowadzili oni działalność operacyjno-techniczną, która miała cechy „służby na rzecz totalitarnego państwa” zdefiniowanej w ustawie z 18.10.2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz o treści tych dokumentów. Wynika to jednoznacznie z art. 13b w pkt 1 ppkt 5 lit. d ustawy dezubekizacyjnej.

Odnosząc się do sytuacji odwołującego się J. K. podkreślenia wymaga, że nie ma żadnego dokumentu czy też innego dowodu, iż nastąpiła jakakolwiek zmiana faktyczna w przebiegu jego służby od 1984 r., że zakres jego działania zmienił się, został przeszkolony pod kątem działań operacyjnych czy operacyjno-technicznych celem wykonywania zadań na rzecz SB. Nie wykazano, że zakres działania Zarządu Łączności MSW zmienił się po 1984 r. Nie dowodzą czy i w ogóle nastąpiła zmiana etatów w wydziałach łączności. Odwołujący się nie otrzymał też żadnego rozkazu personalnego o przejściu do służby w SB, takiego rozkazu nie ma w aktach personalnych.

Jak zeznał odwołujący się nie dostał rozkazu personalnego i nikt go nie pytał o zgodę czy chce podlegać pod SB. Formalnie nie było to w jakikolwiek sposób udokumentowane. Z akt osobowych wynika, że personalnie, oprócz służbowej podległości Naczelnikowi Wydziału Łączności (...) w Ł., odwołujący się podlegał również zwierzchnikom ds. Służby Bezpieczeństwa. W jaki sposób ten nadzór SB był realizowany w odniesieniu do funkcjonariuszy takich jak odwołujący się, na podstawie akt osobowych czy aktów prawnych trudno wyjaśnić. Przez cały okres trwania służby J. K. zajmował się naprawą, konserwacją i wykonywaniem przeglądów profilaktycznych sprzętu radiowego.

W postępowaniu sądowym zatem została skutecznie podważona zgodność ze stanem faktycznym informacji IPN nr (...) o przebiegu służby J. K. w organach bezpieczeństwa państwa. Sąd nie dał wiary wyżej wymienionemu dowodowi z dokumentu IPN. Wynikająca z niego informacja jest sprzeczna z treścią ustaleń dokonanych przez Sąd.

Przywracanie sprawiedliwości społecznej poprzez obniżenie emerytur en bloc wszystkim funkcjonariuszom służb i organów bezpieczeństwa, niezależnie od ich roli i pełnionej funkcji, było już przedmiotem poprzednich rozwiązań ustawowych przyjętych w noweli z 23 stycznia 2009 r. (Dz.U. Nr 24 poz. 145), tzw. „pierwszej ustawy dezubekizacyjnej”. Wówczas już obniżono wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa do 31.07.1990 r. z 2,6% do 0,7% w związku z przyjęciem, że te prawa zostały nabyte niesłusznie. Sprawa decyzji wydawanych na podstawie tej ustawy trafiła przed Europejski Trybunał Praw Człowieka, a ten stwierdził, że przyjęte rozwiązanie było dopuszczalne - stanowiło kres przywilejom emerytalnym

przysługującym członkom byłych komunistycznych służb bezpieczeństwa i zapewniło tym samym sprawiedliwość systemu emerytalnego w Polsce.

Przy wydawaniu decyzji emerytalnej na podstawie drugiej ustawy dezubekizacyjnej – nie tylko trzeba ustalić, czy ktoś pracował lub służył w jednostkach pracujących zdaniem ustawodawcy „na rzecz totalitarnego państwa”, ale jeszcze udowodnić, że praca bądź służba tej osoby spełniała wskazane w ustawie lustracyjnej kryteria.

Skoro służba wnioskodawcy nie spełniała kryteriów wskazanych w ustawie, nie ma żadnych podstaw do przeliczania emerytury na zasadzie art. 15c ani renty inwalidzkiej na podstawie art. 22a ustawy dezubekizacyjnej. Z tych względów zaskarżone decyzje jako błędne podlegają zmianie.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w wyroku określając wysokość świadczeń J. K. zgodnie z obliczeniami organu rentowego obowiązującymi na dzień 1.10.20217 r. (k. 553 akt).

W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach, mając na uwadze wynik postępowania, w którym uwzględniono żądanie odwołującego się w całości, mając za podstawę art. 98 i 99 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.), zasądono od Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. na rzecz J. K. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.